

College van Burgemeester & Wethouders Gemeente Den Haag
AWB/Bezwaar
Postbus 12 600
2500 DJ Den Haag

Den Haag, 7 september 2018

Betreft: ontwerp-beschikking tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor het perceel Plein 1813, nummers 4 en 5 te Den Haag, kenmerk 201722239

Geacht college,

De ontwerp-beschikking is op 13 augustus 2018 ter inzage gelegd. De termijn voor het indienen van zienswijzen bedraagt zes weken. De bewonersorganisatie Archipel/Willemspark heeft, gezien haar doelstelling en werkgebied, in bijzondere mate belang bij dit project.

Zij dient daarom de volgende zienswijze in.

Omgeving

Het Willemspark wordt in de toelichting tot de aanwijzing als beschermd stadsgezicht van 28 juni 1994 beschreven als een ongewoon harmonieus en luisterrijk ensemble, bebouwd met symmetrisch gegroepeerde villa's in een overvloed aan groen in een formele aanleg. Plein 1813 en de Sophialaan vormen daarvan het middel- en hoogtepunt. De toelichting op de Beheersverordening wijst op de bijzonder hoge kwaliteit van het straatbeeld, bepaald door de witgepleisterde panden, de bouwmassa en de onderlinge ligging. De villa genummerd 4 en 5 is één van de vier meest beeldbepalende panden. Belangrijk ook: het zicht op de vier witgepleisterde monumentale panden rondom het plein is nog steeds onaangetast door de tand des tijds en deze panden zijn in volledige harmonie met Plein 1813.

Het plan

Het plan omvat de aanpassing van de villa(1) aan door de Nationale coördinator Veiligheid gestelde veiligheidseisen, de bouw van een ondergronds kantoor met lichtgat, de pergola(2), in de achtertuin, een wachthuisje (3) bij het toegangshek, een woning, de residentie(4) in de achtertuin, verbonden met de villa via het ondergrondse kantoor, een fietsenstalling, de bouw van een muur om het perceel en het kappen van een groot aantal bomen.

Algemeen

Israël heeft ervoor gekozen om het zicht op het pand vrij te laten. Wij kunnen ons voorstellen dat de gedachte achter het behoud van het vrije zicht op het pand een bewuste keus is geweest, mede als signaal van hoe men in de diplomatieke wereld wenst te staan. Open, en daarmee in zekere zin kwetsbaar, maar van binnen sterk.

Wat ook de redenen moge zijn, wij vinden dat een uitstekende keus, die recht doet aan de omgeving en de historie van Plein 1813, alsook aan en de omliggende vier monumentale stadspaleizen waarvan dit er één is.

Deze uitstekende keus wordt echter vooral onherstelbaar geweld aan gedaan door de vorm, kleur, materiaalkeus en architectuur van de portiersloge. Dat is het kernpunt van kritiek, gezien vanuit de verantwoordelijkheid van onze organisatie.

Ad 1. Villa

Zoals de Welstands- en Monumentencommissie en de Minister van O&W al hebben geoordeeld tasten de aanpassingen het monument wezenlijk en onherstelbaar aan. Zelfs als elementen als parketvloeren, stucplafonds en lambrisering opnieuw worden aangebracht - of dat gebeurt moet nog maar worden afgewacht - dan is de authenticiteit en daarmee het karakter verloren. Gevreesd moet ook worden voor het glas-in-lood- dak in de vide boven het trappenhuis. Een daarop betrekking hebbende voorwaarde ontbreekt. Deze aantasting van een zo belangrijk gebouw vinden wij onaanvaardbaar.

Ad 2. Tuin

Wij hebben bezwaar tegen het volbouwen van de tuin, ook al is dat grotendeels ondergronds. De oorspronkelijke, landschappelijke tuinaanleg gaat geheel verloren. Ook dat is een aantasting van het monumentale ensemble. Ten aanzien van de landschappelijke tuinaanleg vinden wij dat er effectieve waarborgen dienen te worden gecreëerd zodat het zicht op de moderne en in dit Rijksbeschermd stadsgezicht atypische bungalow (als deze ooit toch in deze vorm wordt neergezet) wordt belemmerd.

Ad 3. Portiersloge

Voor de portiersloge/het wachthuisje is een volkomen liefdeloos ontwerp gekozen. Er is geen enkele samenhang met de villa en de andere monumentale witgepleisterde gebouwen in de omgeving. Niet in de vorm, kleur of materiaalkeus. Het gebouw moet volgens de tekening 3 m hoog, 4,5 m breed en 9 m diep worden. Dat is een aanzienlijk formaat, dat het monumentale straat-, liever gezegd monumentale Pleinbeeld ernstig en blijvend zal aantasten, zeker ook door de ramen rondom aan de bovenzijde, een aquarium, zoals een andere bezwaarde het terecht noemt. Die ramen wellicht zullen 's avonds en 's nachts een hinderlijk en ook atypisch licht verspreiden. Het ontwerp, de vorm, materiaalkeus en de kleur aan de buitenzijde is niet te rechtvaardigen door het veiligheidsbelang.

Het ontwerp doet afbreuk aan de keus om het monumentale hoofdgebouw in oorspronkelijke staat zichtbaar te laten en – dat vinden wij minstens zo ernstig –, het is een zeer grove schending van de waarborgen zoals neergelegd in de Welstandsnota 2017.

Wij vinden dat een nieuw gebouw eerbied moet uitstralen naar de architectuur van het monumentale hoofdgebouw en de monumentale Rijksbeschermd omgeving waarin het geplaatst wordt.

Wij hopen vurig dat zowel Israël als de gemeente inziet dat dit zodanig afbreuk doet aan de intentie en de wijze waarop men zich wil vestigen aan Plein 1813, dat dit ontwerp grondig wordt aangepast.

Daarbij klemt ook dat de gemeente kosten noch moeite wil sparen om Plein 1813, juist vanwege de komst van deze ambassade, op een eerbiedwaardige wijze te versterken en te verfraaien.

Het is ondenkbaar (en, hoewel het niet zo zou zijn bedoeld, vinden wij het in het resultaat ondankbaar) dat deze "gift" van de gemeente teniet wordt gedaan door het ontwerp van dit bouwsel.

Ad 4. Residentie

Ook het ontwerp voor de residentie doet geen enkele moeite zich aan te passen aan de omringende bebouwing. Het is een nietszeggende logge gezinswoning, die het achterterrein in de breedte vrijwel geheel vult. Dat is een aantasting van de groene openheid, één van de waarden van het Willemspark. De bouwmassa is veel groter dan die van de (ook lelijke) tijdelijke achterbouw, die volgens het plan wordt verwijderd. Wij hebben bezwaar tegen het bouwen van dit huis op deze plaats. Zeker als niet dwingend door de gemeente wordt vastgelegd hoe deze bungalow blijvend aan het oog onttrokken zal worden (vanuit Plein 1813) door de landschapsarchitectuur.

Het kappen van een zo groot aantal bomen als in het plan wordt voorzien voltooit de vernietiging van alles wat waardevol is op dit perceel.

Afweging

Wij vinden het betreurenswaardig dat het gemeentebestuur meent dit alles toch te moeten accepteren. Juist omdat aan een groot deel van de bezwaren eenvoudig en zonder nadere kosten tegemoet kon/kan worden gekomen *zonder* dat er sprake is van deze blijvende schending van (i) het Rijksbeschermd Stadsgezicht, (ii) het met eerbied te renoveren Plein 1813, (iii) de overige omliggende andere monumentale panden/stadspaleizen en er *wel* recht *kan* worden gedaan aan de Beheersverordening Willemspark en de voor eenieder geldende Welstandsnota 2017.

Conclusie

Wij menen dat de gemeente de relevante belangen onjuist heeft afgewogen en menen dat de omgevingsvergunning niet mag worden verleend.

Namens de Stichting Bewonersorganisatie Archipelbuurt & Willemspark,

Hoogachtend,

Robert van Moorsel
voorzitter bewonersorganisatie
Archipel/Willemspark

David Struik
bestuurslid bewonersorganisatie
Archipel/Willemspark